

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵) ، التي
آیلغی (۳۵) غروشدر .
ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷) ، التي
آیلغی (۹) فرانقدر .

اداره خانه

باب طاقی جاده سنده اورخان به خائنده
نومرو ۲۳-۲۶

اضطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§

مساکه موافق آثار مع الممنونیه قبول
اولنور . درج ایدیا مین یازیلر
اعاده اولوغاز .

الکمال

سر ۱۳۳۰

اضطارات

رساله مزدن آلدیغی کورملک شرطیه
یتون یازیلر هر هانکی مرغزته طرفندن
انتباس اولونه یبیر .

§

مکتوبلرک ، امضارک واضح و
اوقوناقلی اولسی و آبونه صره
نومرو صنی محتوی بولونمسی لازمدور .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک
آدرسارینک قرامتیه سرده یازلمسی
رجا اولنور .

§

اون آبونه قید ایدن ذاته بر آبونه
مجاناً تقدیم اولنور .

دینی ، علمی ، ادبی ، سیاسی هفته لک مجموعه اسلامیه در

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر مسئول : ع . اشرف ادیب

جلد ۲ - ۹

صفر ۲۲ ۱۳۳۱ پنجشنبه ۱۷ کانون ثانی ۱۳۲۸

عدد ۶۷ - ۲۲۹

کې يکپاره کسيلمش ده صيرتمش ديشلر !
سونه کونډن قابوره دونمش نيجه بيکلرله بدن !
نيجه باشلر ، نيجه قوللرکه جدا جسمندن !
صوکره ، ناموسنه قربان ايديان بونجه حيات !
بشيکندن آلتوب پارچه لانان مخلوقات !
بم ياض صاچلری قطرانلره باتمش ددهلر !
کوکي بالطيله قيريش مهنسز والدهلر !
تکي بيکلرجه کسيک کوکده يه عاند کومهلر :
صاچ ، قولاق ، آل ، چکه ، پارماق .. بوتون اقراض بشر !
باقلم ، ياوروسی 'وغرامی ، ديوب ، قارندن ،
جاناوارلر کي شيشلرده قيزارمش نسوان !
ايسته بونلر اوفلا کتزه لردرکه ، دوشون ،
قورومش اوت کي طوغراندي بچاقلرله بوتون !
مسد انقلری بچارلرک اويله بويوک
برجنايت که : جزلر اوکا نسته کوچوک !

ای بو طوپراقده بر رنمش پریشان بيراقوب
يوکسه ان موکب ارواح ! صاقين ارضه باقوب ،
صانمايک : شوق شهادتله خوشان برقان وار ..
بزده لشدن ده حاسسز ، ده قوقش جان وار !

باقمايک ، هم توکوروک چهره مرداريمزه !
توکوروک : بلکه براز دويغو کلي عاريمزه !
توکوروک جبهه لاقيدينه شرقت ، توکوروک !
توشقولانسين ، کوره لم ، غيرتي خلقت ، توکوروک !
توکوروک مني آلاجه اوران ضربلره !
توکوروک اونلره آلقيش داغيدان قجهلره !
توکوروک اهل صليک اوحياسز يوزينه !
توکوروک اونلرک اصلا کووه نيلمز سوزينه !
مدنيت دنيلن مسخره مخلوق کوروک :
توکوروک ماسکلی وجدانه عصرک ، توکوروک !
هله ، اعلائی زماننده شوملعون حربک ،
» بزه افکار عموميه سی لازم غربک ؛
اوده اللهی بيراققله اولور . » هرزه سی
خلقه ايمان کي تلقيين ايله ، دينک سسني
صوصدوران ابدالك ادرا کنه بول بول توکوروک !...

ينه هجران ايله چيلغيلغم اوستمده بوکون ...
بکا وحدت کي بر يارمساعد لازم !
آرتيق اي يولجي ، براق .. بن ، يالکيز ، آغلايه يم !
محمد عا کف

فلسفه

اخلاق اسلاميه نك اساسلری

۶

دينيزك اختياره مستند اوله رق تأسيس ايتديكي مسؤليت مبدئي
ايسته بويله در . بومبدئك قدره ايمان مبدئي ايله برليكنده فكر مزده
جايبكرو اولماسي بحشه كلنجه : بومسئله بوراده مناقشه سي مناسب
اولمايان علم مابعدالطبيع مسائل عدادينه داخلدر . يالکيز شوقدر
دييه بيسايرزكه قدرت بشريه فوقنده بر قدرت حاكميه قارشى انقياد
ضرورتى حس ايتمه مش هيچ بر قوم و هيچ بر فرد ؛ بويله بر قدرتک
وجودي انكار ايتمش هيچ بر دين ، هيچ بر مذهب و فلسفه يوقدر .
اختلاف يالکيز بوقدرت قاهره يي تعيين ايله آکا اسم ويرمکده تجلی
ايدور . بت پرست اقوامک معايبده ، موحداولان اهل اديان ايله
فلاسفه نك قدرت فاطريه ، علت اولايه ، علله الله اسناد ايتديکني
ديگر بعض فلاسفه بر مجموعه شروط و علل عاديه عطف ايتمشلر در . عجا
منکر صانع اولان » ده ترمينست لرك ، نتيجه اعتباريله ، يني افعال بشرک ايجاديني
بشره نسبت ايتمه مکده ، فاناليستلردن نه فرقى واردر ؟ آرالنده کي فرق يالکيز

مبدأ اولده دکلدر ؟ ده ترمينستلر يالکيز بر مجموعه شروط ايله عذل واسباب
عاديه Causes déterminantes اثبات ايدهرک اوراده قاليورلر .
فاناليستلر ايسه سلسله عالمن مبدأ اوله ارتقا ايدهرک ، آراده کي
لايعد وسائلى حذف ايدهرک قدرت فاعليتي يالکيز علت اولايه ، ذات
باري به قصر ايدورلر . علمای اسلام ايسه نه ده ترمينستلرک شروط
واسباب عاديه سني ؛ نه علله اولايي ، علت فاعليتي انکار ايتمه مکله برابر ،
انسانده بر » اختيار « ، بر » اراده جزئيه « اثبات ايتمشلر و ايشک
غريبي بوکونکي راسيونا ليستلرک ادله سه قريباله احتجاج ايتمشلر در .
مسالك فلسفيه نك اسلام آراسنده انتشاردن صوکره واقعا بعض
متکلمين اهل بدعت فاناليستلر کي اختيار بشري معدوم عدايتديلر .
آنحقي بومذهب بين الاسلام مقبوله کچمه مش ومسؤليتى اثبات ايدنلره
قارشى مغلوب اولمشدر .

مسلمانلر قانون اخلاقينک ، مسؤليتک متوقف عليهي اولمق
اوزره بر » اراده جزئيه Liberté personnelle « نك ، برده
نامتناهي عظمت و قدرت صاحبي بر خالق کاشته ، ذات اجل واعلاي
الهي به عايد بر » اراده كلييه Volonté divine « نك وجودينه و ثواب
وعقابک يعنى مسؤليتک اراده جزئيه به ترتيب ايتديکنه قائل اولمشلر در .
عجا انسانده بر اراده جزئيه نك ، - بوکونکي تعبيرات ايله - بر اختيار

اخلاقینك Liberté morale وجودینه قائل اولمقله برابر نامتناهی
علم و قدرت و اراده صاحبی بر صانع کائنات که وجودینه قائل اولان
برمسلك فلسفی تناقضه دوشمکسزین قدره ایمان ایتمکی تقییح
ایده بیلیری ؟ بوتقییح بوصفات الهیهنك یاعدمنه و یا محدودیتنه قائل
اولمقله برابر دکلکی ؟

فرانسهنك سابق انستیتو اعضاسندن « شارل ژوردن » ك [۱]
آئیده کی سوزلریخی برعالم اسلامینك عادتا ترجان افکاری اولمق
طولایسیله بورایه نقل ایتیمی فائده دن غیر خالی عد ایدیورز :
« انسانك مختار اولدینی یقیناً نابتدر . زیرا بوكا وجدان شاهددر .
الله تعالی نك نامتناهی صفات کالیه صاحبی اولدینی یسینه یقیناً نابتدر .
زیرا عقل بونی ادراك ایدیور . بویقین مضاعف قوه عقلیهنك ایلک
دوره انکشافنده و حتی تأملی اعماله باشلامدن اول قابده کمال متانتله
راسخ و متمکندر . بناء علیه فلسفه بونلری تفکرات کونا کونیه اثبات
ایتمک محتاج اولمادینی کی بونلری سفسطه لریله ده توهین ایتمکه
صلاحیتدار دکلددر . فلسفه نك بوتون همتی بذاتها غیر قابل رد و جرح
ایکی حقیقتی نظر اعتباردن دور طوتمامغه مقصور اولمالیددر . فلسفه نك ،
بویکی حقیقتك نقه اسرار انکیز اجتماعنی کشف ایتدیکی کون عالم
انسانینك الك بویوک کونلرندن بری اولوب قالا جقدر . مع مافیه بویکی
حقیقتك کیفیت تألیفی بیلمه مکله بونلری انکاره و عقل سلیمك
کندیسنه تويع ایتدیکی وظیفه دن انحرافه صلاحیت قازاناماز . »

اوت ، مسلمانلر اراده الهیهنك بوتون حادثات کونیه یی و اومیانده
مصنوع قدرت الهیه اولان افعال بشری احداثده مستقل اولدیغنه ؛ کرك
کائناتی تنظیم و تدبیر ایدن قوانین کلیهنك و کرك بوتوانین کلیه مقتضاسنجه
تحدث ایدن جزئیات حوادثك خالق ، مبعی ذات اقدس باری اولدیغنه ؛
ینه اودات اجل و اعلانك نامتناهی بر قدرت ايله ، نامتناهی بر اراده ايله
فعال لمایرید معتقددرلر . بو اعتقادلرینه مخالفت ایده جك ، بونی
خوش کورمیه جك و ارسه اوده صانع عالمی منکر اولان فلاسفه در .
بویله بر اعتقاد ایسه قدره ایمان ايله توأمدر . آندن اصلا تفکاک
ایده من . ذات باری یی بویله اعتقاد ایتمک باشقه ، « فاعل حقیقی اللهدر »
دیهرک مسؤلیت شخصیه یی یوق فرض ایتمک ، لوازم معیشتی تدارکدن
فراغت ایتمک ، کندینی تبلیله و یرمک ، تهلاکیه قارشى مدافعه یی
لزومسز کورمک باشقه در . وینلرنده طولماز براوچوروم وارددر .
غایت مشهور فلسفه لغتنامه لرندن برنده [۲] مسلمانلرک قدره
مؤمن اولدقلرندن بحث ایدیلیرکن : « برمسلمان حکومتی ایام حیاتمز
معدود و اجل مسمایى تبدیل ایده بیلجه جك وسائل احتیاطیه مفقود
اولدیغنه قانع اولدینی ایچون طاعونك هجومه قارشى مدافعه سزطاورانیور .
دینلمش که بوندن ده یا ککش بر سوز اولاماز . قرآن کریمده :
« یا ایهاالذین آمنوا حذوا خذركم = ای ایمان ایدنلر ! تدایر

[۱] C. Jourdain-Dictionnaire des sciences philosophiques, « Fatalisme ».

[۲] Dictionnaire des sciences philosophiques, art. « morale ».

احتیاطیه کزى یابکنز . « سورة نسا آیت ۷۳ . دیگر بر یرنده ده :
« ولا تلقوا بأيديكم الى التهلكة = کندی کندی کزى تهلاکیه القا
ایتمیکز . سورة بقره آیت ۱۹۱ » بویورلمشدر .

بالخاصه طاعون و جذام حقهده کی اوامر نبویه بوطن باطلی
اساسندن چوروتور . بر حدیث شریفده : « فر من المجذوم فرارك
من الاسد = مجذومدن ارسلاندن قاچار کی قاچ . » دیگر بر حدیث
شریفده ده : « اتقوا صاحب الجذام کما یقی الاسد اذا هبط وادياً
فاهبطوا غیره = جذام صاحبندن ارسلاندن قاچار کی قاچینکز .
او ، بروادی یه اینرسه سز باشقه بر وادی یه اینکز . » بر دیگرنده ده :
« کلم المجذوم وینك ویننه قدر رخ = مجذوم ايله آراکزده بر
مزراق بونی مسافه اولدینی حالد قونوش » بویورلمشدر . کندی
قبیلهری نامنه بیعت ایچون حضور عالی رسالتناهی به کان هیئت
مرخصه میاننده بر جذاملی وارمش . هپسی برر بیعت ایتمشلر .
جذاملی به کلنجه اوکا حضرت پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) النی ویر .
مکسزین : « ارجع فقد بايعناك = سن دون ، سنکله مبايعه مز حاصلدر .
بویورمشلرددر . بر دفعه انس بن مالک ايله برلکده بر یایی اوزرنده
اوطوررلرکن حضور عالیرینه بر مجذوم ککش . همان « یا انس ان
البساط لا یطأ علیه بقدمه = یا انس ! یایی یی دور ، یاقلریله اوزرینه
باصماون . » بویورمشلرددر .

طاعون ایچونده : « اذا سمعتم بالطاعون بارض فلا تدخلوا
علیه و اذا وقع وانتم بارض فلا تخرجوا منها فراراً منه = بر یرده
طاعون اولدینی خبر آلیرسه کز طاعونك اوزرینه کتیمیکز . سز
بر یرده ایکنده طاعون اولورسه طاعوندن قاچارق اورادن چیقمیکز .
بویورمشلرددر . نبی محترم (صلی الله علیه وسلم) افندمز حضرتلری
اصول تحفظك اساسی وضع ایتمکده علوم حاضریه تقریباً اون اوج
عصر سبقت ایتمشلر دیمکدر .

احمد نعیم

اسلامده فن و فلسفه

سوریه نك ماضیسنه بر نظر

خرستیانلق ارزیننه یهودیلکدن صوکره الك چوق تأثیراتی
کوریلان مذهب ، (غنوستیسیزم) مسلکیدر . [*]

[*] غنوستیسیزم (Gnosticism) بر مسلك فلسفیدر . بو مسلك
اربابی ؛ طبیعت ، کائنات و صفات الهیه حقهده ؛ غایت مکمل و یوکسک بر معلو-
ماته مالک اولدقلرینی ادعا ایدرلردی . غنوستیسیزم عینی زمانده هم مانیشه ییزم
و هم پلاتونیزمه قریب بر مسلك در .

مانیشه ییزم (manichéisme) مذهبك مؤسس میلادك ۲۷۴ تاریخنده
وفات ایدن مانس (manes) نامنده بر ایرانی در . بو ذات ایلک و فتالنی
ایضاح ایچون ؛ زردشت کی ، خلقی ایکی اصله ارجاع ایلکده در . بویکی
اصلدن بریسی اساساً ثنی اولان (معبود) یاخود (روح) و یاخود
(ضیا) در . دیگرى ایسه اصلاً فنا اولان (شیطان) یاخود (ماده)
و یاخود (ظلمت) در . بو صورتله متقابل ایکی پرنسیبه ، ایکی مبادی یه ارجاع